

Ketvirtadienį priimtoje rezoliucijoje Europos Parlamentas atkreipė dėmesį į reformas, būtinas siekiant pažaboti piktnaudžiavimą šnipinėjimo programų naudojimu.

Remdamasis metus trukusiu [programos „Pegasus“ ir kitų šnipinėjimo programų naudojimo tyrimu](#) Europos Parlamentas (EP) ketvirtadienį priimtoje rezoliucijoje (411 balsų už, 97 prieš, 37 susilaikė) teigia, kad neteisėtas šnipinėjimo programų naudojimas sukėlė pavojų demokratijai ir ragina atlikti tolimesnius tyrimus, keisti teisės aktus ir geriau užtikrinti esamų taisyklių laikymąsi.

EP ragina Vengriją ir Lenkiją laikytis Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimų ir atkurti teismų nepriklausomumą ir priežiūros institucijas. Abi šalys taip pat turėtų užtikrinti, kad šnipinėjimo programos būtų naudojamos tik gavus specialų nepriklausomo teismo leidimą, pradėti patikimus piktnaudžiavimo atvejų tyrimus ir užtikrinti, kad piliečiai turėtų prieigą prie žmogaus teisių gynimo priemonių.

Parlamentas prašo Graikijos vyriausybės „skubiai atkurti ir sustiprinti institucinę ir teisinę apsaugą“, panaikinti ES teisės aktų neatitinkančias eksporto licencijas ir gerbti Graikijos ryšių saugumo ir privatumo institucijos nepriklausomumą.

Pažymėdami, kad Kipras veikė kaip šnipinėjimo programinės įrangos eksporto centras, europarlamentarai ragina šią šalį panaikinti visas ES teisių nuostatų neatitinkančias eksporto licencijas. Savo ruožtu Ispanijos valdžios institucijos turėtų išsamiai, sąžiningai ir veiksmingai ištirti piktnaudžiavimo atvejus, visų pirma 47 atvejus, dėl kurių tebėra neaišku, kas sankcionavo šnipinėjimo programų naudojimą.

EP pabrėžia, kad, siekiant nedelsiant nutraukti neteisėtą šnipinėjimo programų naudojimą, naudoti jas turėtų būti leista tik tose valstybėse, kuriose įtarimai šnipinėjimo programų piktnaudžiavimu buvo nuodugniai ištirti, kuriose nacionaliniai teisės aktai atitinka Venecijos komisijos rekomendacijas ir ES Teisingumo Teismo praktiką ir kuriose užtikrinamas eksporto kontrolės taisyklių laikymasis.

EP siūlo priimti ES taisykles, pagal kurias teisėsauga šnipinėjimo programas galėtų naudoti tik gavusi leidimą išimtiniais atvejais iš anksto nustatytu tikslu ir tik ribotą laiką. EP teigia, kad duomenys, kuriems taikoma advokato teisė neatskleisti profesinės paslapties arba kurie priklauso politikams, gydytojams ar žiniasklaidai, turėtų būti apsaugoti nuo sekimo, nebent būtų nusikalstamos veiklos įrodymų. Europarlamentarai taip pat siūlo užtikrinti, kad asmenys, kurių duomenimis buvo naudojama sekant kitus asmenis, būtų atitinkamai informuoti. Įvykus tokiems atvejams taip pat turėtų būti vykdoma nepriklausoma priežiūra. Be to, siūloma bendrai teisiškai apibrėžti, kada ir kaip nacionalinio saugumo aplinkybės

galima naudoti kaip sekimo priežastį.

EP siūlo įsteigti ES technologijų laboratoriją, kuri padėtų aptikti neteisėto sekimo atvejus. Tai būtų nepriklausoma mokslinių tyrimų įstaiga, turinti įgaliojimus tirti sekimo atvejus ir teikti technologinę pagalbą, įskaitant įrenginių tikrinimą ir teismo ekspertizę.

EP nariai taip pat nurodo, jog esama aiškių požymių, kad Maroko ir Ruandos vyriausybės šnipinėjo žinomus ES piliečius, įskaitant valstybių vadovus. Jie reikalauja nuodugniai peržiūrėti šnipinėjimo programų eksporto licencijas, griežčiau užtikrinti ES eksporto kontrolės taisyklių laikymąsi, parengti bendrą ES ir JAV šnipinėjimo programų strategiją, pradėti derybas su Izraeliu ir kitomis trečiosiomis šalimis dėl šnipinėjimo programų rinkodaros ir eksporto taisyklių bei užtikrinti, kad ES paramos vystymuisi lėšos nebūtų leidžiamos šnipinėjimo programoms įsigyti ir naudoti.

Po balsavimo komiteto pirmininkas Jeroen Lenaers (Europos liaudies frakcija, Nyderlandai) sakė: „Šnipinėjimo programos gali efektyviai padėti kovoti su nusikaltimais, tačiau kai jomis imama piktnaudžiauti, jos tampa grėsme teisės viršenybei ir pagrindinėms teisėms. Vietoj draudimo naudoti šias programas, turime užtikrinti, kad ES valstybės gerbtų jų naudojimo reikalavimus, pavyzdžiui, turėtų tinkamą teismų leidimą, nepriklausomą priežiūrą, jos būtų naudojamos proporcingai ir nepažeidžiant ES teisės. Perduodame mūsų rekomendacijas kitai ES institucijai jas įgyvendinti, o mes tęsime jų priežiūrą.“

Pranešėja Sophia in 't Veld („Atnaujinkime Europą“, Nyderlandai) teigė: „Demokratija remiasi atskaitomybe. Šnipinėjimo programos yra autoritarinių režimų įrankis, kuris naudojamas prieš demokratijos saugotojus Europoje. Tikiuosi, kad Komisija ir ES Taryba iki vasaros pertraukos informuos mus, kaip jie ketina įgyvendinti pateiktas rekomendacijas. Užtikrinsime, kad jos būtų įgyvendintos.“

